

Gierik 32, december 1991

Emiel Willekens

BESTAANBAARHEID

Wie deden het mij aan. Wie heeft
wie hebben dit zo verzonnen
Ik
die overal elders heel anders
had willen wezen (blond, pienter,
gespierd, een durver, maar toch)
niet minder weifelend,
niet minder bezonnen (1).
Er valt niets te bezinnen
Niet eens de moedwil
die mij zo anders
zo helemaal anders had
willen doen wezen (blonder,
potenter) en
dan weer de drang
van liever niet
liever stiller
zoals ik ben
zal ik wel ergens einden
zonder veel raisonniëren kameraad
weer ik mij scherp zo goed
en zo kwaad als het gaat
Ik eind wel ergens te velde
liefst niet
als een soldaat.

(1)

De onderwijzer merkte het
bekeek mij peinzend
haast vriendelijk heel even
de tijd van een eeuwigheid
Na jaren - ginder op Westlede -
woonde ik zijn asvertrooiing bij
Oneindig welfde zich die dag
de hemel over de hoofden
(een bepaling van gesteldheid
voor levenden geldig
als voor doden Maar dit
terzijde
Want niet langer van belang
Hier niet
Nu niet
Nooit
Indien ooit).

MOZARTJAAR 1991
Je leeft. Hier leef je. Nu.
Geef het toe: echt leven
is dit niet. Nauwelijks. Leven.
Je doet het zo goed als je kan.
Zo doen zij allen.
Zet dat maar eens op noten.
Als je kan.

Jan Gloudemans

MEN ZEGT HET WENT

op schrift gesteld in kaart gebracht
genummerd en in ordners weggeborgen
zo herteken ik u mijn lief van vier seizoenen
om zorgvuldig te bewaren voor later
als het geheugen faalt en uitgeblust de lust
zodat de nieuwe diepere eenzaamheid
het nachtelijk alleen zijn zonder dromen
toch dragelijk wordt als afgedragen goed
men zegt het went maar het gaat nooit over
de dagen van verdriet en van de zachte regen
er blijft daaruit als onvervreemdbaar deel
een kei een schelp een geur van liefde
het wrakhout van een onwennige stranddief
zo zal ik desperaat de gouden dagen tellen
die mij nog resten het radeloos onvermogen
om lief te hebben af te houden en u daarom
toegewijd beminnen tot de laatste dageraad

ALASKA

gekreukeld zilverpapier alaska
in schitterend zonlicht niets beweegt
of bijna niets verschietend van kleur
houdt het heelal de kille adem in
hier ligt de aarde pasgeboren wacht
op wat komen gaat staat te gebeuren
het land gebarsten als een winterlip
de stilte gestorven geluiden opgespaard
want de wind is ademloos geblazen
over zoveel grootse onverschilligheid
zwevend tussen het simpele verschil
van dag en nacht en twee seizoenen
schuift de schurende schaduw genadeloos
snijdend door het geheugen van water
dat ineenvloeiend steeds opnieuw
in beweging toch zichzelf hervindt
achter witte einders wellustige kleuren
maar liefde liet hier geen sporen na
de gestolde tijd is stilgevallen

Erik Suls

TUSHI-TAWA-GEDICHTEN

!n Gierik/NVT 28 van december 1990 publiceerde Erik Suls een eerste reeks zelf vertaalde (of hertaalde) tushi-tawa-gedichten. Erik Suis kan wel dé tushi-tawa-specialist in Vlaanderen en Nederland genoemd worden. Op Rishri-To en Rebin-Jima (eilanden in de Straat van Perouse) ontdekte hij deze sublieme uit de 9de eeuw van onze tijdrekening stammende gedichten.

Even het geheugen opfrissen: tushi-tawa's horen altijd met vier bij elkaar; vier vormen een tinok. Soms verzamelt men vier tinoks van vier, maar nooit meer. In zijn eerste regels geeft de tushi-tawa meestal, op zeer eenvoudige wijze, een niet zelden diepzinnige gedachte weer. Typerend zijn ook de verwijzingen naar een dier en klanknaboetsingen. Duidelijk komt het in de eerste plaats aan op het scheppen van een stemming die, door het inbrengen van een subtiel, haast onmerkbaar, storend element, heel even verbroken schijnt te worden.

EERSTE TINOK

1.

De honden blaffen tegen de maan
(Schijnt het)
Ik, die een kat-mens ben,
Miauw luidkeels tegen de sterren op.
Jauw! Jauw! Jauw!
Vanuit de blauwe bergen
Bespot de echo mij:
Auw...auw...

2.

Ergens in de grote stad
Weet ik mijn geliefde wonen
In een koud huis, waar zij mij niet verwacht.
Zho zho zho
Toch heb ik daar mijn bondgenoten
Ze lopen rond op zachte pootjes
Streel ik hun pels, dan snorren zij:
Rrrt...rrrt...

3.

In mijn huis van cederhout en zijde
Is geen altaar om tot de god te bidden
Wunne wunne wun...
In mijn rood kastje staat wel oude wijn
Ik heb de god geïnviteerd, maar nee,
Hij vindt het geen goed jaar.
Dho! Dho!

4.
Ik ben de grote gele draak
Die door de steppen raast
Op jacht naar blonde vrouwen
Chaan chaan chaan!
Duizendendrie stroblonde slavenmeisjes
Heb ik al.
Eén heeft mijzelf tot slaaf gedoemd...
 Achmij...achmij...

TWEEDE TINOK

1.
In de vijver van mijn buurman
Zwemmen duizend gouden vissen
Heen en weer in marscolleges
PI PI PI...
Ze eten enkel vlees van jonge knaapjes
Die door hun heer werden verleid.
Fho! Fho!

2.
Vóór de blauwe tempel met zijn
Groene bronzen deuren
Wachten wij tot God verschijnt.
Kom! Kom! Kom!
Maar hij komt niet.
Met spijt
Laat hij ons weten
Dat hij niet bestaat.
 Hoeh! Hoeh!

3.
Strelende handen vlechten argeloos
Rondom mijn hart
Netten van pijn.
Nt Nt Nt...
Vlak bij mijn huis staan twee hoge rotsen
Vrolijke lemuren doen er vlijtig
Aan kunstspringen.
 Tsjie Tsjie...

4.
In de gouden burcht hoog in de bergen
Woont sinds mensenheugenis
Een porseleinen prins.
Ling Ling Ling...
Tot liefde was hij nooit in staat.
Daar is zijn lid te breekbaar voor.
Aj! Aj!

DERDE TINOK

1.

Wanneer ik door de branding waad
Komt om mijn voeten
Een murene spelen.
Ggg Ggg Ggg...
Men zegt dat hij een paard kan doden.
Maar welke boze tong
Noemt mij een paard?
Hu? Hu?

2.

De rode zon, die uit de zee oprijst,
Heeft mij gemeen bedrogen.
Dhoe dhoe dhoe!
Mijn liefste zou toch bij me blijven
Tot de dageraad?
Uren te vroeg kwam het licht in de lucht!
Bwah! Bwah!

3.

Noem mij een kikker, noem mij een pad,
En ik zal kwaken
Bij dag en bij nacht!
Krwaa! Krwaa! Krwaa'.
Op het vlakke meer vaart een klein scheepje.
Er zit een vrouw in, die in doodsangst
Voor mij vlucht.
Wai! Wai!

4.

In de nacht met zijn geluiden
Lig ik wakend half in dromen
Van op zee roept nog een vogel
Ullp! Ullp! Ullp!
Vandaag lag op het strand een dode visser
Die als een tweelingbroer
Op mij geleek.
Choh! Choh!

VIERDE TINOK

1.

Knaag nu vlijtig stukken uit mijn oorlel
Fluister zachtjes
Woorden in mijn oor!
Wff Wff Wff...
Dit is het jaar van het parelhoen
Maar op ons eiland wonen enkel mussen.
Tsjrp tsjrp...

2.

Tussen struiken en bosschage
Vluchten schuwe basilisken
Haastig vóór ons uit.
Zrrrt Zrrrt Zrrrt...
Aan de einder steekt de storm op.
Weldra
Kom jij schuilen in mijn arm.
Cht... Cht...

3.

Het regent groene en blauwe waterdruppels
Die langs mijn rug lopen in kleurige lijnen
En mijn hielen vreemd doen glanzen.
Eu ...Eu...Eu...
De rivier treedt uit haar oevers
En voert slijk en edelstenen mee.
Sjwie...Sjwie...

4.

De berg, het hoge bamboewoud, het nijlpaard en de
Rietkleurige tijgers,
Alles verdwijnt, niets blijft bestaan.
Hau! Hau! Hau!
Kom, liefste, geef me nog drieduizend kussen,
Bij drieduizendenéén is het wellicht voorbij...
Gnaai! Gnaai!